

Convenant antibioticaresistentie wacht op uitwerking

Henk Bosch, redacteur

Het toenemende gebruik van antibiotica in de dierhouderij baart zorgen. De minister van LNV stuurt aan op strenge maatregelen. In december jl. hebben betrokken partijen uit de varkenshouderij een convenant ondertekend dat het terugdringen van antibioticumresistentie voor ogen heeft. Daarvoor is een minder en verantwoord gebruik van antibiotica noodzakelijk. Maar de uitwerking in de praktijk laat nog even op zich wachten.

“Het is een complex probleem. De ontwikkelingen zijn jarenlang zo geweest inclusief het gebrek aan zicht op dierwelzijn en diergezondheid. Nu moet het antibioticagebruik van de minister allemaal binnen een jaar geregeld zijn. Maar dat lijkt me lastig. Eerst moeten we het antibioticagebruik goed analyseren.” Dat zegt dierenarts Arend Piebes, bestuurslid van de KNMvD, één van

Zicht op gezonde dieren

Dierenarts Arend Piebes, bestuurslid van de KNMvD: “Het huidige gebruik van antibiotica lijkt hoog, zeker in vergelijking met de ons omringende landen. Maar omdat de cijfers uit de diverse landen niet zomaar vergelijkbaar zijn, moet je voorzichtig zijn met de uitleg ervan. Iedere dierenarts kent uit zijn praktijk voorbeelden van grootgebruikers. Maar ik heb in onze praktijk in Coevorden ook genoeg bedrijven die bijna géén antibiotica gebruiken. Onder de vleugels van het convenant gaan we die verschillen analyseren, onder andere via het project ‘zicht op gezonde dieren’. Met als doel om het welzijn en de diergezondheid te bevorderen. Want gezonde dieren, hoef je niet te behandelen.”

“eerst gebruik goed analyseren”

de partijen die hebben meegewerkt aan het convenant. Om zover te komen heeft de minister een Taskforce Antibioticaresistentie ingesteld. Andere deelnemers daaraan zijn vertegenwoordigers van LTO, NVV, COV (slachterijen) en de Nevedi (voerproducenten).

Volksgezondheid nr. 1

Volgens Piebes is het in de ogen van de KNMvD vooral van belang dat de volksgezondheid niet bedreigd wordt. “Dat is nu wél het geval door de resistentieontwikkeling. Zie de opkomst van de MRSA. Van die weg moeten we áf. Telkens als een koppel varkens wordt behandeld, ontstaan er ook resistente bacteriën. Die kunnen onderling

resistentiefactoren uitwisselen. Zo ontstaan op den duur steeds meer, maar ook steeds sneller bacteriën die tegen meerdere antibiotica resistent zijn. Een deel is ziekteverwekkend voor varkens, maar ook voor mensen. Als er dan maar genoeg resistente bacteriën zijn ontstaan, dan komen de onbehandelbare ziekteproblemen er vanzelf achter aan. Zowel bij de mens als bij het dier! En dat willen we uiteraard niet. Daarom moeten we af van het overmatige gebruik van antibiotica. Dat kan door antibiotica zorgvuldig, selectief en correct in te zetten om zieke dieren beter te maken. Volgens de KNMvD moeten antibiotica niet worden ingezet als managementmiddelen in een economische afweging. Antibiotica

“varkenshouderij moet transparanter”

horen geen goedkoper alternatief te vormen voor suboptimale voeding, hygiënemaatregelen of huisvesting.”

Diergezondheidsstatus omhoog

“De KNMvD heeft nadrukkelijk aandacht voor dierwelzijn, en dus ook voor diergezondheid”, stelt Piebes vast. “We vinden dat de diergezondheidsstatus van de bedrijven omhoog moet. Voorbeelden van gezonde koppels bestaan er genoeg. Dus het is zeker mogelijk. Men moet maatschappelijk verantwoord ondernemen. De boeren hebben jarenlang hun stallen potdicht gehouden, zodat je niet altijd precies kon zien wat er gebeurde. Dat werkt nu tegen de sector. Het moet transparanter, zowel richting overheid als richting de maatschappij.”

Centrale database

Volgens Piebes is er veel vakmanschap van dierenartsen nodig om hardnekkige ziekteproblemen aan te pakken op bedrijven die veel antibiotica gebruiken. “Dergelijke bedrijven kampen met complexe problemen. Daar is een zorgvuldige analyse voor nodig.

Volgens het convenant verzamelt de dierenarts straks via een logboekformulier de gegevens van de diergeneesmiddelen van de varkensbedrijven voor een nieuw te vormen centrale database. Zo krijg je zicht op het antibioticagebruik.”

Gegevens vergelijken

“Maar”, benadrukt Piebes, “voordat het convenant uiteindelijk op het boerenplan wordt uitgevoerd, wacht eerst nog een verkennende analyse van de centraal geregistreerde middelen. Dit traject wordt nu snel opgestart. De minister heeft gevraagd om bedrijven met het hoogste en met het laagste gebruik van diergeneesmiddelengebruik met elkaar te vergelijken. Over pakweg een half jaar kunnen de eerste uitkomsten daarvan bekend zijn. Vervolgens kom je op het boerenbedrijf om hier de redenen te bekijken van een hoog, dan wel van een laag gebruik van diergeneesmiddelen. Nadere regelgeving zal daar ongetwijfeld deel van uitmaken, en dat is ook nodig. Maar daar moeten we verstandig mee omgaan, zodat de acceptatiegraad hoog is.”

Bedrijfsgezondheidsplan

Elk varkensbedrijf gaat volgens het convenant samen met de dierenarts een bedrijfsgezondheidsplan opstellen dat aangeeft hoe het bedrijf het antibioticagebruik vermindert. Piebes: “We zijn bezig met de ontwikkeling ervan. Met een verantwoord gebruik van antibiotica zeg je eigenlijk al heel veel: zorgen voor goede diergezondheid, een goed dierwelzijn. Dan moet je in bedrijfsverband vooral denken aan planmatige aanpassingen binnen het management, hygiëne, niet mengen van diersoorten, correcte aanvoer van dieren e.d. Daarmee kun je veel ziekteproblemen al voorkomen.”

Protocol afwerken

Alle partijen zijn volgens Piebes gebaat bij een bedrijfsgezondheidsplan met duidelijke, goede protocollen. “Immers, als je een probleem hebt met diergezondheid, en je hebt allerlei gereedschap om het op te lossen, dan is dat niet alleen maar handig en verantwoord, maar ben je bovenal transparant in de manier waarop je dat doet. De foutenkans wordt kleiner en je bent dus effectiever in de bestrijding van dierziekten. Het voorkomt onnodige inzet van diergeneesmiddelen.”

Hemd nader dan de rok?

De minister van LNV laat onderzoek doen om de apotheek bij de dierenarts weg te halen. Hoe kijkt Piebes daar tegenaan? “Het is voor de dierenartsen een serieus probleem, dat vanuit het oogpunt van volksgezondheid om een verantwoorde oplossing vraagt. De KNMvD vindt dat een werkelijke vermindering alleen wordt gerealiseerd door een volledige en transparante registratie van het diergeneesmiddelengebruik van voorschrijver en toediener. Daar is de varkenssector het mee eens en er wordt hard gewerkt om dat voor elkaar te krijgen.”

